

✓ Pensionsrapport

Vad blev det för pension för utrikesfödda?

Folksam

Sammanfattning

Detta har vi gjort

Rapporten granskar pensionen för utrikesfödda som bott minst 30 år i Sverige. Vi jämför deras pensioner med vad samtliga pensionärer har fått i pension. Alla individer i årskullarna 1937, 1940, 1945, 1950, 1955, och 1957 som påbörjade ett helt uttag av allmän pension vid 65 år ingår i granskningen.

Från högst till lägst pension

I årskull 1937, som omfattades av det gamla systemet med folkpension och ATP, hade utrikesfödda pensionärer en total pension som andel av sin slutlön som låg högre än vad samtliga pensionärer i årskullen hade, 87 procent respektive 86 procent av slutlönen. I den yngsta årskullen, födda 1957 hade den totala pensionsnivån som andel av slutlönen minskat kraftigt för alla pensionärer oavsett födelseland, men mest för utrikesfödda som fick en total pension på 62 procent av slutlönen, medan gruppen samtliga pensionärer fick 64 procent.

Få har blivit många kronor i skillnad

I faktiska kronor har den totala pensionen för utrikesfödda sjunkit, både i relation till gruppen samtliga pensionärer och i förhållande till vad den äldsta årskullen utrikesfödda pensionärer fick i pension. Den äldsta årskullen utrikesfödda, födda 1937, hade 650 kronor mindre per månad i total pension före skatt jämfört med gruppen samtliga pensionärer i samma årskull (alla inkomster redovisas i 2024 års priser). Gapet ökade till nästan 5 700 kronor per månad i den yngsta årskullen, födda 1957. Den årskullen utrikesfödda hade dessutom 2 400 kronor mindre i pension per månad än vad utrikesfödda från årskull 1937 fick i pension.

Sämst allmän pension av alla

Utrikesfödda pensionärer födda 1937 fick knappt 200 kronor mindre per månad före skatt i allmän pension än gruppen samtliga pensionärer i samma årskull. En skillnad som mer än tiofaldigades och uppgick till 2 900 kronor per månad i årskull 1957. Dessutom hade den yngsta årskullen utrikesfödda pensionärer drygt 2 300 kronor mindre i allmän pension än vad den äldsta årskullen utrikesfödda pensionärer födda 1937 fick.

Hälften så mycket i tjänstepension

Medan den allmänna pensionen endast har ökat med ett par hundralappar per månad för samtliga pensionärer sedan årskull 1937 gick i pension har tjänstepensionerna ökat med tusenlappar. Dock inte för utrikesfödda pensionärer. Skillnaden i tjänstepension mellan utrikesfödda och samtliga pensionärer har ökat från knappt 150 till 2 500 kronor per månad före skatt när den äldsta årskullen jämförs med den yngsta. Samtliga pensionärer i årskull 1957 hade följaktligen en tjänstepension som var nästan dubbelt så hög än vad utrikesfödda i samma årskull hade.

Ett växande pensionsgap

I årskull 1937 spelade födelseland en marginell betydelse för deras pension. Utrikesfödda kvinnliga pensionärer hade en genomsnittlig sammanlagd allmän pension och tjänstepension som till och med översteg genomsnittet för kvinnor bland samtliga pensionärer i samma årskull. Även utrikesfödda låginkomsttagare i årskull 1937 fick en högre pension än låginkomsttagare bland samtliga pensionärer i samma årskull. I den yngsta årskullen, födda 1957, ser det helt annorlunda ut. Både utrikesfödda kvinnliga och manliga pensionärer har halkat efter. Skillnaden i sammanlagd allmän pension och tjänstepension uppgick till drygt 4 100 kronor per månaden före skatt för kvinnor och nästan 7 700 kronor per månad för männen. Medan utrikesfödda låginkomsttagare fick nästan 2 700 kronor mindre per månad än samma grupp bland samtliga pensionärer.

Inledning

I den här rapporten är syftet att granska vad utrikesfödda personer som bott i Sverige har fått i pension sedan dagens allmänna pensionssystem infördes 1999. Mot bakgrund av att livsinkomstprincipen är central för pensionssystemet, det vill säga att pensionen bestäms av den summerade inkomsten under arbetslivet, har vi valt att basera granskningen på utrikesfödda pensionärer som har ett invandringsår som ligger minst 30 år bakåt i tiden och påbörjade helt uttag av allmän pension det år de fyllde 65 år.

Vår avsikt är att kunna jämföra de utrikesföddas pensioner gentemot vad det tidigare allmänna pensionssystemet presterade och i förhållande till majoriteten av Sveriges pensionärer samt mellan olika inkomstgrupper. Därför har vi gjort följande grupperingar av samtliga individer som ingår i granskningen:

1. Utöver årskullarna 1940, 1945, 1950, 1955 och 1957, som delvis eller helt omfattas av dagens pensionssystem ingår även årskull 1937 i granskningen, vilken är den sista årskullen som omfattades av det tidigare allmänna pensionssystemet med folkpension och allmän tilläggspension (ATP). Härigenom kan vi jämföra pensionsutfallet mellan det nya och gamla pensionssystemet.
2. Majoriteten av Sveriges pensionärer har vi valt att definiera som alla individer i de utvalda årskullarna ovan som är födda i Sverige eller har ett invandringsår som ligger minst 30 år bakåt i tiden och påbörjat helt uttag av allmän pension det år de fyllde 65 år. Denna grupp kommer vi fortsättningsvis kalla för samtliga pensionärer. Gruppen utrikesfödda pensionärer ingår alltså i gruppen samtliga pensionärer, men de utgör endast 11 till 15 procent beroende på årskull. En andel som vi bedömer har ringa betydelse i sammanhanget.
3. Förutom en könsindelning av individerna har vi även grupperat respektive årskull i låg-, medel- och höginkomsttagare som individerna tillhörde fem år före de gick i pension.

Granskningen omfattar även vad individerna har fått i tjänstepension och privat pension. Personer som har påbörjat sitt pensionsuttag, helt eller delvis, före eller efter sin 65-årsdag ingår inte i granskningen oavsett deras födelseland.

Vår ambition är att jämföra pensionen mot den faktiska slutlönen före skatt, med vilket vi definierar som den genomsnittliga inkomsten personerna hade mellan 60 och 64 år. Därför ingår all pensionsgrundande inkomst av arbete, näringsverksamhet och socialförsäkringar i inkomstunderlaget som vi använder vid granskningen. Även inkomster som ligger över pensionssystemets intjänandetak på 7,5 inkomstbasbelopp. Samtliga inkomstuppgifter har vi beställt av Statistiska Centralbyrån, som även har räknat om inkomsterna till 2024 års priser. Härigenom kan förändringen av pensionernas köpkraft granskas. Rapporten är skriven av Folksams pensionsexpert Håkan Svärdman.

¹I årskull 1937 utgjorde utrikesfödda 9 % av alla som fyllt 65, men 11 % av dem som tog ut hel allmän pension från och med 65. I årskull 1957 var andelen utrikesfödda lägre, 7 % av alla som fyllt 65, men de utgjorde nästan 15 % av dem som tog ut hel allmän pension vid 65.

Växande lönegap mellan utrikesfödda och samtliga

Inkomst från arbete eller näringsverksamhet har givetvis en central betydelse för ett pensions-system som baseras på livsinkomstprincipen. Ju högre inkomst man har haft under sin yrkesaktiva period desto högre blir den inkomstbaserade pensionen. Skulle man under denna period sakna eller ha mycket låg inkomst blir det ingen eller en låg pension, vilket kan ge rätt till grundskydd i form av garantipension, bostadstillägg eller äldreförsörjningsstöd.

Vad grupperna utrikesfödda pensionärer och samtliga pensionärer har haft för inkomster under den yrkesaktiva perioden saknar vi uppgifter om. Däremot har vi kunnat fastställa vad vi kallar för slutlön, det vill säga deras genomsnittliga inkomst från arbete eller näringsverksamhet de hade under femårsperioden innan de gick i pension vid 65 år.

Skillnaden i slutlön har ökat mycket de senaste decennierna mellan de olika grupperna. I årskull 1937 hade de utrikesfödda pensionärerna i genomsnitt en slutlön som motsvarade 96 procent av den genomsnittliga slutlönen för samtliga pensionärer. En skillnad som i kronor motsvarade 1 047 kronor per månad före skatt (se tabell 2 och medianvärde i 2024 års priser). För årskull 1957 var motsvarande andel 78 procent och i kronor skilde det drygt 8 100 kronor per månad. Inkomstskillnaderna har ökat mest mellan kvinnor. Kvinnliga pensionärer i årskull 1937 hade ungefär samma slutlön, oavsett födelseland. Medan utrikesfödda kvinnliga pensionärer i årskull 1957 endast hade 78 procent av den genomsnittliga slutlönen för samtliga kvinnliga pensionärer i den årskullen (medianvärde). I samma årskullar hade slutlönen för utrikesfödda manliga pensionärer minskat från 93 till 84 procent av slutlönen för samtliga manliga pensionärer.

Det vidgade lönegapet har troligen sin förklaring i att utrikesfödda pensionärer har haft en sämre löneutveckling än gruppen samtliga pensionärer. I den sistnämnda gruppen har slutlönen ökat med 53 procent när vi jämför årskull 1937 med 1957, medan motsvarande ökning bland utrikesfödda uppgick endast till 24 procent (medianvärde). Slutlönen ökade med hela 67 procent i gruppen samtliga kvinnliga pensionärer och med 30 procent bland utrikesfödda kvinnor. Männens slutlön i gruppen samtliga pensionärer ökade under samma tid med 44 procent och med 19 procent bland utrikesfödda män.

Tabell 1: Slutlön för de olika grupperna, medelvärde i 2024 års priser före skatt.

Grupp	Årskull	
	1937	1957
Samtliga personer	25 696 kr	38 575 kr
Utrikesfödda	24 216 kr	30 837 kr
Skillnad	-1 480 kr	-7 738 kr
Samtliga män	30 699 kr	42 677 kr
Utrikesfödda män	28 090 kr	33 459 kr
Skillnad	-2 609 kr	-9 218 kr
Samtliga kvinnor	21 210 kr	34 923 kr
Utrikesfödda kvinnor	20 866 kr	28 648 kr
Skillnad	-344 kr	-6 275 kr

Tabell 2: Slutlön för de olika grupperna, medianvärde i 2024 års priser före skatt.

Grupp	Årskull	
	1937	1957
Samtliga personer	23 700 kr	36 267 kr
Utrikesfödda	22 653 kr	28 133 kr
Skillnad	-1 047 kr	-8 134 kr
Samtliga män	27 460 kr	39 597 kr
Utrikesfödda män	25 598 kr	30 376 kr
Skillnad	-1 862 kr	-9 221 kr
Samtliga kvinnor	20 431 kr	33 844 kr
Utrikesfödda kvinnor	20 233 kr	26 363 kr
Skillnad	-198 kr	-7 481 kr

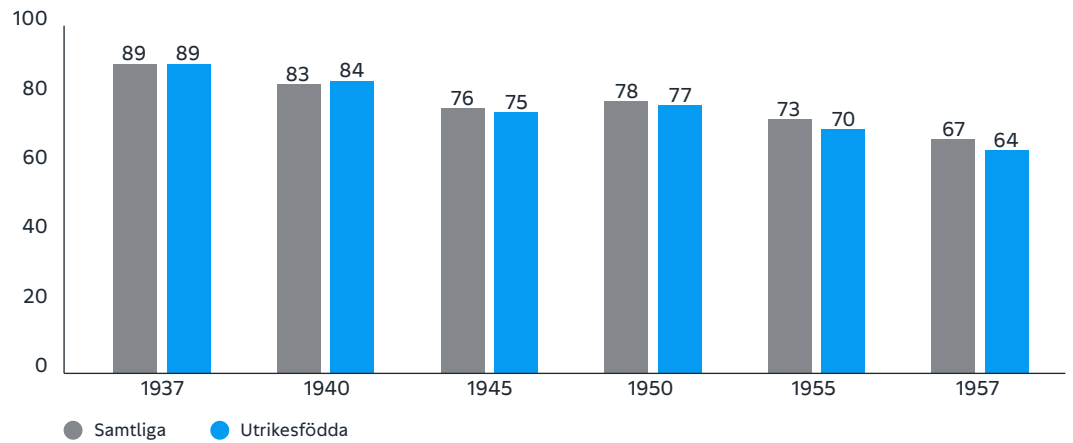

Yngre utrikesfödda fick lägre total pension än de äldsta

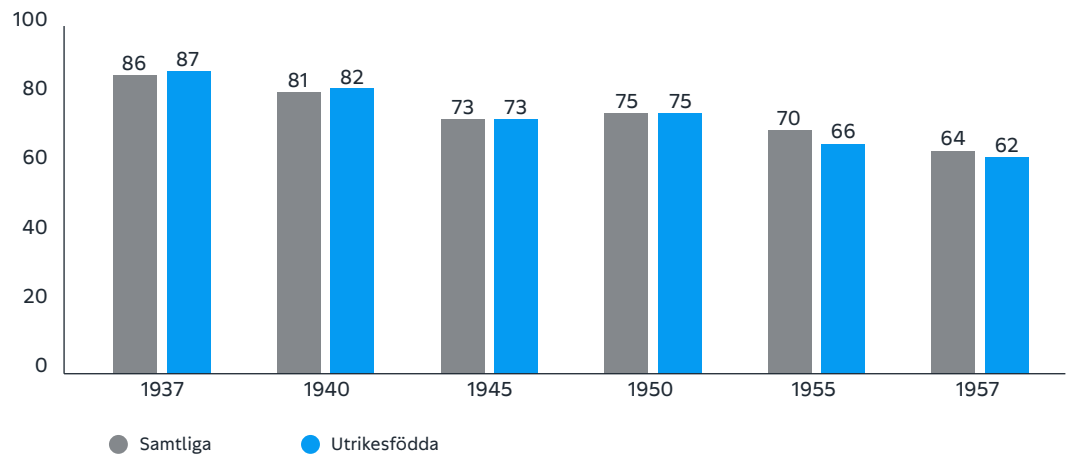
Den totala pension som består av allmän pension, tjänstepension och privat pension, har minskat kraftigt sedan början av 2000-talet. Det har särskilt påverkat den totala pensionsnivån för utrikesfödda pensionärer. I årskull 1937 hade utrikesfödda en total pension som låg något högre än för gruppen samtliga pensionärer i årskullen, 87 procent respektive 86 procent av slutlönen (se diagram 2, medianvärde). Därefter har 19 årskullar gått i pension och situationen har blivit den omvända. I den yngsta årskullen hade gruppen samtliga pensionärer en högre kompensationsgrad än utrikesfödda, 64 procent respektive 62 procent av slutlönen (medianvärdet).

I kronor har den totala pensionen för utrikesfödda sjunkit, både i relation till gruppen samtliga pensionärer och i förhållande till vad den äldsta årskullen utrikesfödda pensionärer fick i pension i 2024 års priser. Den äldsta årskullen utrikesfödda, födda 1937 hade 650 kronor mindre per månad före skatt i pension jämfört med gruppen samtliga pensionärer i samma årskull (se tabell 4, medianvärde). Detta pensionsgap har ökat till nästan 5 700 kronor per månad i den yngsta årskullen, födda 1957. Den årskullen utrikesfödda hade dessutom 2 400 kronor mindre i pension per månad än vad utrikesfödda från årskull 1937 fick i pension (medianvärde i 2024 års priser). I gruppen samtliga pensionärer ökade i stället den totala pensionen med 2 600 kronor per månad när vi jämför årskullarna 1937 och 1957.

Diagram 1: Total pension som andel av slutlön före skatt, medelvärde i procent.

Diagram 2: Total pension som andel av slutlön före skatt, medianvärde i procent.

Tabell 3: Total pension per månad före skatt, medelvärde i 2024 års priser.

Grupp	Årskullar					
	1937	1940	1945	1950	1955	1957
Samtliga personer	22 776 kr	22 656 kr	23 654 kr	26 605 kr	27 614 kr	25 712 kr
Utrikesfödda	21 636 kr	21 170 kr	20 353 kr	21 528 kr	20 722 kr	19 786 kr
Skillnad	-1 140 kr	-1 486 kr	-3 301 kr	-5 077 kr	-6 892 kr	-5 926 kr

Tabell 4: Total pension per månad före skatt, medianvärde i 2024 års priser.

Grupp	Årskullar					
	1937	1940	1945	1950	1955	1957
Samtliga personer	20 424 kr	20 392 kr	20 839 kr	23 779 kr	24 612 kr	23 057 kr
Utrikesfödda	19 774 kr	19 501 kr	18 394 kr	19 463 kr	18 063 kr	17 370 kr
Skillnad	-650 kr	-891 kr	-2 445 kr	-4 316 kr	-6 549 kr	-5 687 kr

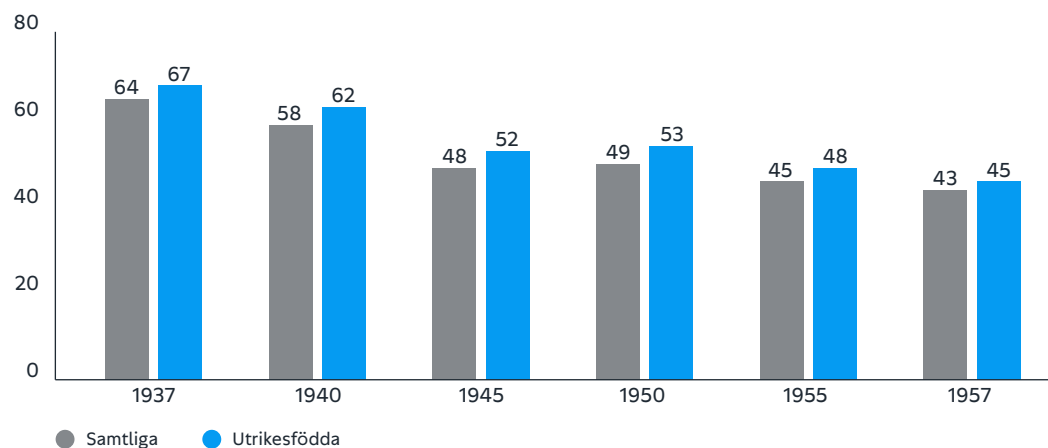
Högst kompensationsgrad i allmän pension, men minst i plånboken

Sedan den äldsta årskullen som omfattas av dagens allmänna pensionssystem gick i pension, har de utrikesfödda pensionärerna haft en högre kompensationsgrad i allmän pension än gruppen samtliga pensionärer. I båda grupperna har emellertid kompensationsgraden minskat med drygt en tredjedel. Den högre kompensationsgraden för utrikesfödda förklaras huvudsakligen av att de har haft en lägre slutlön än gruppen samtliga. Mellan årskullarna 1937 och 1957 minskade den allmänna pensionen för utrikesfödda pensionärer från 67 till 45 procent av slutlönen, medan i gruppen samtliga pensionärer minskade nivån från 64 till 43 procent av slutlönen (se diagram 4).

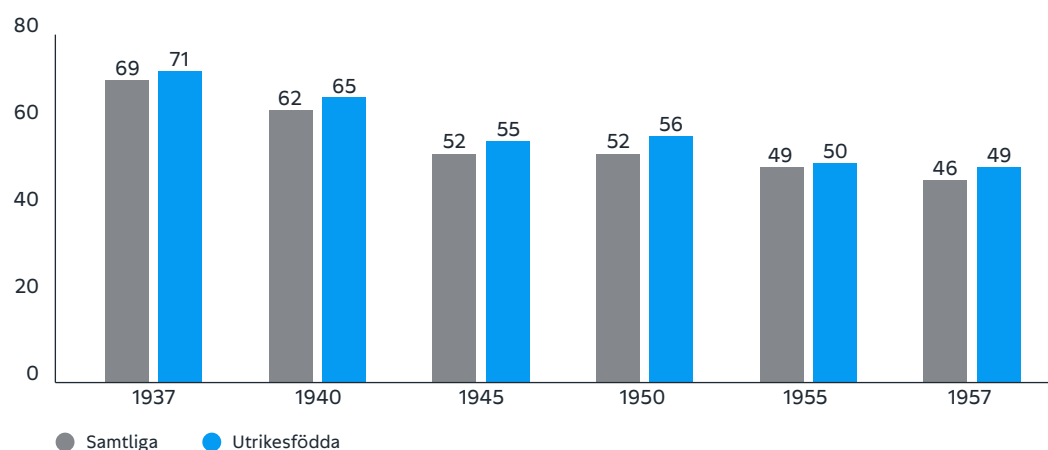
Jämför vi den allmänna pensionen i kronor blir bilden den motsatta. I årskull 1937 hade de utrikesfödda pensionärerna knappt 200 kronor mindre per månad i allmän pension än gruppen samtliga pensionärer (medianvärde). En skillnad som mer än tiofaldigades och uppgick till 2 900 kronor per månad i årskull 1957 (se tabell 6). Dessutom hade den yngsta årskullen utrikesfödda pensionärerna hela 2 300 kronor mindre i allmän pension än vad den äldsta årskullen utrikesfödda pensionärer fick (medianvärde och i 2024 års priser). I gruppen samtliga pensionärer ökade den allmänna pensionen med knappt 400 kronor per månad under samma tid. Att skillnaden i allmän pension har ökat kraftigt i den yngsta årskullen kan förklaras dels av en kraftigt minskad löneinkomst hos gruppen utrikesfödda. Dels att dagens allmänna pensionssystem kräver en längre livsarbets- och bosättningsperiod i Sverige för att ha rätt till pension jämfört med vad det gamla systemet krävde. De äldsta årskullarna i vår granskning, födda 1937 och 1940, omfattas helt eller nästintill helt av det gamla systemet med allmän tilläggspension (ATP) som beräknas på genomsnittet av de 15 åren med den högsta inkomsten under en arbetsperiod på minst 30 år. De yngsta årskullarna i granskningen som är födda 1955 och 1957 omfattas däremot helt av dagens system. Det är konstruerat utifrån både en förväntan och ett krav om att individen ska ha arbetat eller varit bosatt i Sverige i minst 40 år för att kunna tjäna ihop en tillräcklig inkomstbaserad allmän pension eller kunna ha rätt till full garantipension och inkomstpensionstillägg. Dessutom kan tilläggas att samordningsvillkoren för garantipensionen kraftigt minskar arbetets betydelse för pensionen för personer som under sitt yrkesliv haft lägre inkomster än genomsnittslöntagaren. Ett faktum som Folksam redogjort i rapporten Svenskarnas allmänna pensioner faller som en sten.

²<https://mb.cision.com/Public/17679/3790658/a75a5663ffc7f6d8.pdf>

Diagram 3: Allmän pension som andel av slutlön före skatt, medelvärde i procent.

Diagram 4: Allmän pension som andel av slutlön före skatt, medianvärde i procent.

Tabell 5: Allmän pension per månad före skatt, medelvärde i 2024 års priser.

Grupp	Årskullar					
	1937	1940	1945	1950	1955	1957
Samtliga personer	16 401 kr	15 916 kr	15 163 kr	16 596 kr	17 048 kr	16 710 kr
Utrikesfödda	16 303 kr	15 603 kr	14 099 kr	14 857 kr	14 171 kr	13 895 kr
Skillnad	-98 kr	-313 kr	-1 064 kr	-1 739 kr	-2 877 kr	-2 815 kr

Tabell 6: Allmän pension per månad före skatt, medianvärde i 2024 års priser.

Grupp	Årskullar					
	1937	1940	1945	1950	1955	1957
Samtliga personer	16 330 kr	15 658 kr	14 867 kr	16 492 kr	17 076 kr	16 710 kr
Utrikesfödda	16 128 kr	15 360 kr	13 844 kr	14 598 kr	13 731 kr	13 784 kr
Skillnad	-202 kr	-298 kr	-1 023 kr	-1 894 kr	-3 345 kr	-2 926 kr

Dubbelt så stor skillnad i tjänstepension mellan utrikesfödda och samtliga pensionärer

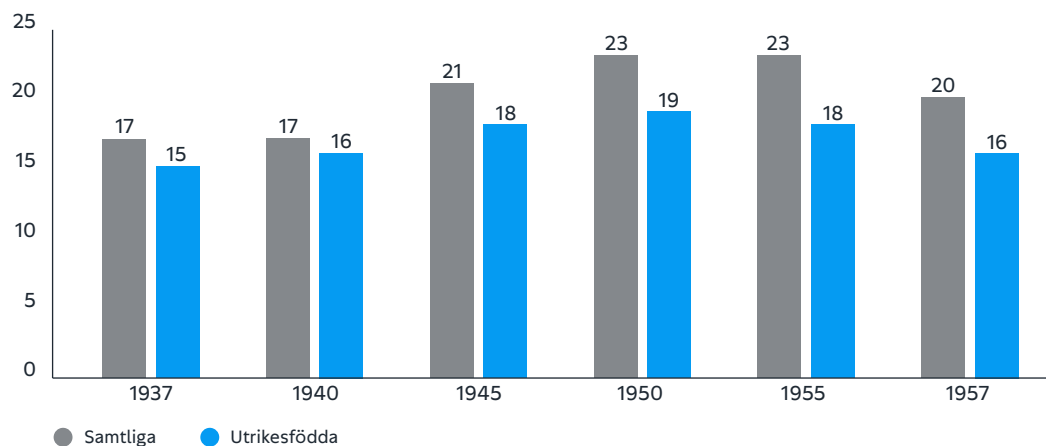
Tjänstepensionens betydelse för att bibehålla sin ekonomiska standard som pensionär har ökat högst väsentligt sedan dagens allmänna pensionssystem infördes. Fram till och med årskull 1955 gick i pension ökade tjänstepensionen som andel av slutlönen för samtliga pensionärer, men inte för utrikesfödda pensionärer. Deras tjänstepensioner nådde sin topp i och med att årskull 1950 gick i pension. Därefter minskade tjänstepensionerna i gruppen, vilket de även gjorde för samtliga pensionärer från och med årskull 1955.

I gruppen samtliga pensionärer födda 1957 hade tjänstepensionens andel av slutlönen sjunkit till samma nivå som årskull 1945 fick, 14 procent av slutlönen (se diagram 6, medianvärde). Bland utrikesfödda pensionärer kan vi notera en ny lägsta nivå, endast nio procent av slutlönen i årskull 1957.

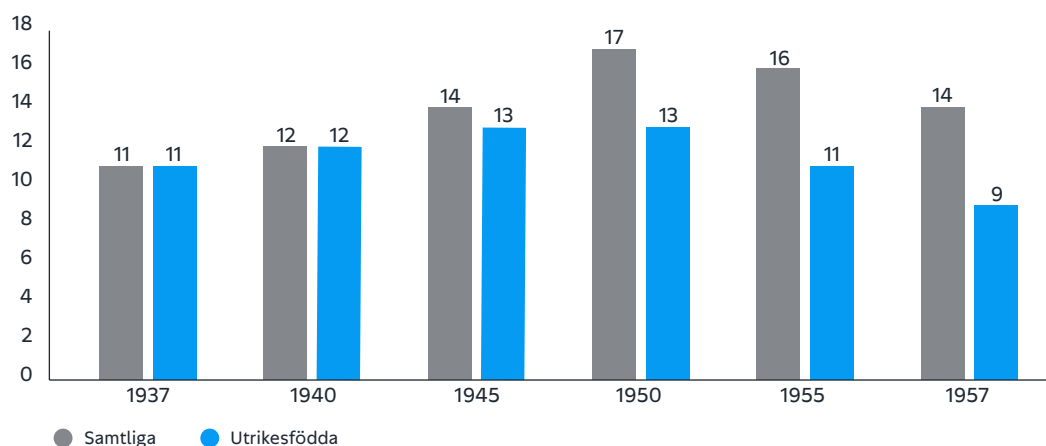
Att tjänstepensionernas kompensationsnivåer har minskat trots att avsättningarna till tjänstepensionerna har ökat det senaste decenniet kan troligen förklaras av att färre nyblivna pensionärer har omfattats av tjänstepension. De har följaktligen i högre grad varit anställda hos arbetsgivare som vare sig haft en kollektivavtalad tjänstepensionslösning eller erbjudit en motsvarande individuell lösning. Bland samtliga pensionärer minskade andelen med tjänstepension från 93 till 88 procent mellan årskullarna 1950 och 1957. Bland utrikesfödda pensionärer minskade andelen under samma tid från 89 till 81 procent.

Medan den allmänna pensionen endast har ökat med ett par hundralappar per månad för gruppen samtliga pensionärer sedan årskull 1937 gick i pension har deras tjänstepensioner ökat med tusenlappar. Dock inte för utrikesfödda pensionärer (medianvärde). Skillnaden mellan grupperna har därmed ökat kraftigt. Från knappt 150 till 2 500 kronor per månad mindre i tjänstepension när vi jämför den äldsta årskullen med den yngsta (se tabell 8). Gruppen samtliga pensionärer i årskull 1957 hade följaktligen en tjänstepension som var nästan dubbelt så hög än vad utrikesfödda i samma årskull fick (medianvärde). Lägre löner och avsaknaden tjänstepension helt eller periodvist under yrkeslivet kan sammantaget förklara varför yngre utrikesfödda fick väsentligt lägre tjänstepension jämfört med samtliga pensionärer. Ytterligare en förklaring som kan ha påverkat är övergången från förmånsbestämda till premiebestämda tjänstepensioner som är mer känslig för förändringar i livsinkomsten.

Diagram 5: Tjänstepensionen som andel av slutlön, medelvärde i procent.

Diagram 6: Tjänstepensionen som andel av slutlönen, medianvärde i procent.

Tabell 7: Tjänstepension per månad före skatt, medelvärde i 2024 års priser.

Grupp	Årskullar					
	1937	1940	1945	1950	1955	1957
Samtliga personer	4 262 kr	4 644 kr	6 497 kr	7 922 kr	8 788 kr	7 827 kr
Utrikesfödda	3 698 kr	3 965 kr	4 762 kr	5 208 kr	5 362 kr	4 924 kr
Skillnad	-564 kr	-679 kr	-1 735 kr	-2 714 kr	-3 426 kr	-2 903 kr

Tabell 8: Tjänstepension per månad före skatt, medianvärde i 2024 års priser.

Grupp	Årskullar					
	1937	1940	1945	1950	1955	1957
Samtliga personer	2 613 kr	3 118 kr	4 138 kr	5 254 kr	5 708 kr	5 022 kr
Utrikesfödda	2 468 kr	2 959 kr	3 327 kr	3 446 kr	2 977 kr	2 559 kr
Skillnad	-145 kr	-159 kr	-811 kr	-1 808 kr	-2 731 kr	-2 463 kr

Från små till stora skillnader i pension mellan könen och inkomstgrupper

I årskull 1937 spelade födelseland en marginell betydelse för deras pension, däremot kön, och inkomst. Utrikesfödda kvinnliga pensionärer hade en genomsnittlig sammanlagd allmän pension och tjänstepension som till och med översteg genomsnittet för kvinnor i gruppen samtliga pensionärer i samma årskull (tabell 9). Även utrikesfödda låginkomsttagare i årskull 1937 fick en högre pension än låginkomsttagare i gruppen samtliga pensionärer i samma årskull (tabell 9). Medan utrikesfödda medel- och höginkomsttagare fick nästintill lika mycket i allmän pension och tjänstepension som motsvarande inkomstgrupper i gruppen samtliga pensionärer. I den yngsta årskullen, födda 1957, har skillnaderna ökat kraftigt mellan grupperna.

Som vi tidigare konstaterade har den allmänna pensionens kompensationsgrad i relation till slutlönen minskat kraftigt för både gruppen samtliga och utrikesfödda pensionärer. Däremot har den allmänna pensionen i fasta priser ökat när vi jämför årskullarna 1937 och 1957, men med undantag för tre grupper. Höginkomsttagare, oavsett födelseland, utrikesfödda kvinnor och män samt utrikesfödda låg- och medelinkomsttagare, som fick en lägre allmän pension än motsvarande grupper i årskull 1937 (se tabell 10).

Tjänstepensionerna har både ökat i relation till slutlönen och kronor i samtliga grupper förutom hos utrikesfödda män och utrikesfödda låginkomsttagare i årskull 1957. I den sistnämnda gruppen har tjänstepensionen nästan halverats både i förhållande till vad utrikesfödda i årskull 1937 hade och vad gruppen samtliga låginkomsttagare i årskull 1957 fick (se tabell 11). Bland utrikesfödda pensionärer i årskull 1957 var det höginkomsttagarna som fick den lindrigaste nedgången av sin pension både i relation till motsvarande grupp i årskull 1937 och gentemot höginkomsttagare bland samtliga pensionärer födda 1957.

I kronor uppgick skillnaden i sammanlagd allmän pension och tjänstepension mellan utrikesfödda män och männen i gruppen samtliga pensionärer i årskull 1957 till nästan 7 700 kronor per månad i 2024 års priser. Motsvarande skillnad för kvinnor i respektive grupp var 4 100 kronor per månad före skatt.

Skillnaden i pension mellan kvinnor och män har bland samtliga pensionärer minskat från 74 till 84 procent när vi jämför årskullarna 1937 och 1957. Pensionsgapet bland utrikesfödda pensionärer har däremot försvunnit, vilket huvudsakligen beror på en kraftig sänkning av både den allmänna pensionen och tjänstepensionen bland utrikesfödda män i årskull 1957, medan motsvarande pensioner ökade något bland utrikesfödda kvinnliga pensionärer i samma årskull (se tabell 9).

Tabell 9: Allmän pension, tjänstepension och privat pension per månad för kvinnor och män i årskullarna 1937 och 1957, medianvärdet i kronor före skatt.

	Allmän pension	Tjänstepension
Årskull 1937		
Samtliga män	19 149 kr	3 262 kr
Utrikesfödda män	18 578 kr	3 062 kr
Skillnad	-571 kr	-200 kr
Samtliga kvinnor	13 654 kr	2 105 kr
Utrikesfödda kvinnor	14 223 kr	2 070 kr
Skillnad	569 kr	-35 kr
Årskull 1957		
Samtliga män	17 908 kr	6 287 kr
Utrikesfödda män	13 878 kr	2 636 kr
Skillnad	-4 030 kr	-3 651 kr
Samtliga kvinnor	16 046 kr	4 262 kr
Utrikesfödda kvinnor	13 688 kr	2 484 kr
Skillnad	-2 358 kr	-1 778 kr

Tabell 10: Allmän pension, tjänstepension och privat pension per månad för låg-, medel- och höginkomsttagare i gruppen samtliga och utrikesfödda i årskullarna 1937 och 1957, medianvärdet i kronor före skatt.

Årskullar och inkomstgrupp	Allmän pension	Tjänstepension	Privat pension
Årskull 1937			
Samtliga låginkomsttagare	11 624 kr	1 160 kr	0 kr
Utrikesfödda låginkomsttagare	12 854 kr	1 480 kr	0 kr
Skillnad	1 230 kr	320 kr	0 kr
Samtliga medelinkomsttagare	16 828 kr	2 799 kr	0 kr
Utrikesfödda medelinkomsttagare	16 857 kr	2 694 kr	0 kr
Skillnad	29 kr	-105 kr	0 kr
Samtliga höginkomsttagare	22 634 kr	7 138 kr	1 412 kr
Utrikesfödda höginkomsttagare	20 223 kr	6 686 kr	600 kr
Skillnad	-2 411 kr	-452 kr	-812 kr
Årskull 1957			
Samtliga låginkomsttagare	14 245 kr	1 488 kr	0 kr
Utrikesfödda låginkomsttagare	12 273 kr	805 kr	0 kr
Skillnad	-1 972 kr	-683 kr	0 kr
Samtliga medelinkomsttagare	17 085 kr	5 624 kr	119 kr
Utrikesfödda medelinkomsttagare	14 890 kr	4 245 kr	0 kr
Skillnad	-2 195 kr	-1 379 kr	-119 kr
Samtliga höginkomsttagare	20 669 kr	12 709 kr	725 kr
Utrikesfödda höginkomsttagare	18 201 kr	10 379 kr	0 kr
Skillnad	-2 468 kr	-2 330 kr	-725 kr

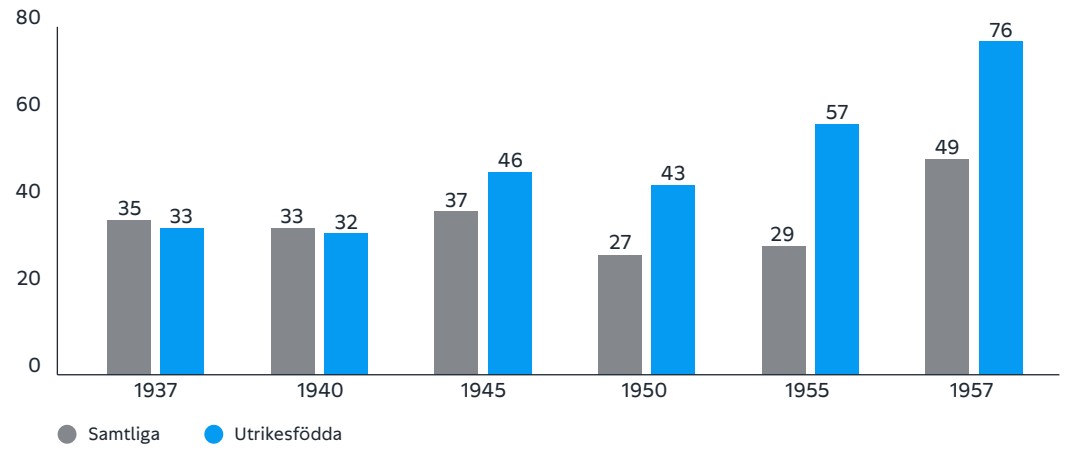

Behovet av grundskydd har mångdubblats bland utrikesfödda pensionärer

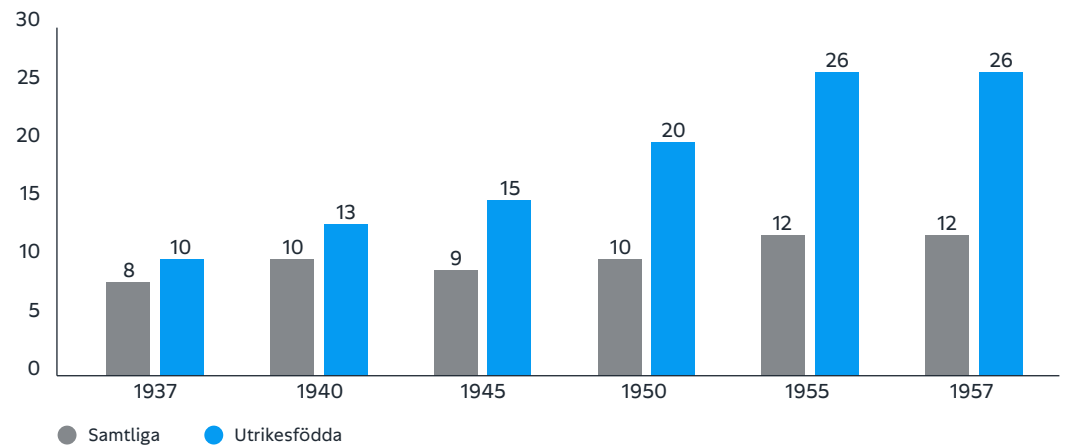
Utrikesfödda personer som bosatte sig i Sverige före år 1975 har haft behov av grundskydden garantipension och bostadstillägg i samma omfattning som samtliga pensionärer (se diagram 7 och 8). Andelen med dessa grundskydd har däremot mer än fördubblats för de årskullar som har bosatt sig i landet från 1980 och framåt. Även i gruppen samtliga pensionärer har andelen med garantipension ökat kraftigt i årskull 1957, vilket huvudsakligen beror på att garantipensionen höjdes när den årskullen gick i pension. I mediagarantipensionen uppgick till knappt 1 500 kronor per månad för samtliga nyblivna pensionärer födda 1957. Utrikesfödda i samma årskull fick 2 400 kronor per månad.

Andelen med behov av äldreförsörjningsstöd har ökat kraftigt både hos samtliga och utrikesfödda pensionärer, men antalet är försvinnande få (se diagram 9). Bland utrikesfödda pensionärer har antalet ökat från 11 till 108 personer när vi jämför årskull 1937 med 1957. Det indikerar att merparten av de utrikesfödda pensionärerna har kunnat försörja sig av arbete och tjänat in inkomstbaserad allmän pension samt kvalificerat sig för garantipension.

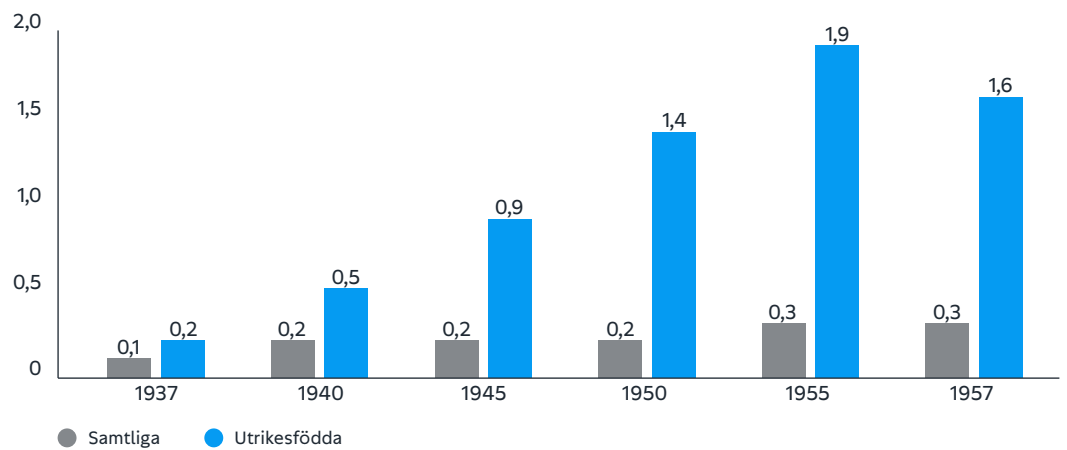
Diagram 7: Andel med garantipension i respektive årskull och grupp, procent.

Diagram 8: Andel med bostadstillägg i respektive årskull och grupp, procent.

Diagram 9: Andel med äldreförsörjningsstöd i respektiv årskull och grupp, procent.

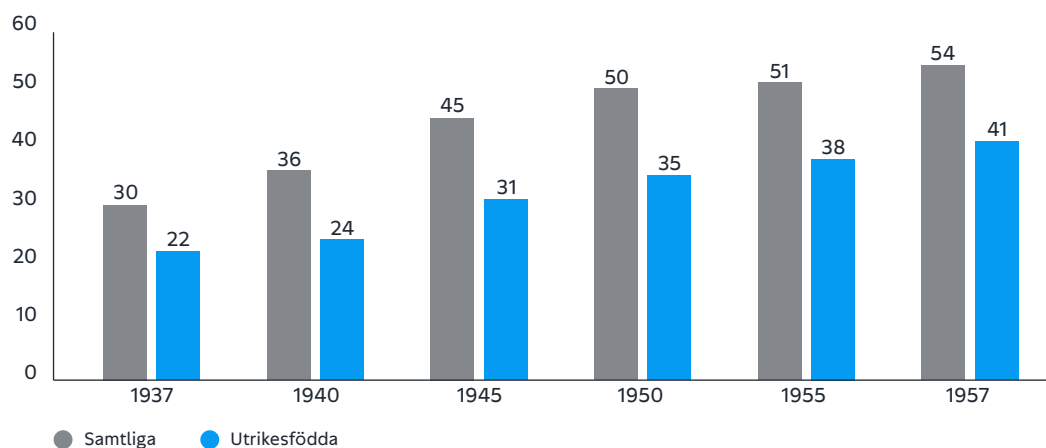

En dubblering av andelen jobbonärer bland utrikesfödda

Att ha inkomst från arbete ett år efter att man har börjat ta ut hel allmän pension, även kallat att vara jobbonär, har ökat stadigt sedan den äldsta årskullen i dagens allmänna pensionssystem gick i pension, från 30 till 54 procent för samtliga pensionärer (se diagram 10). Ökningen har varit ännu kraftigare bland utrikesfödda pensionärer där andelen har ökat från 20 till 41 procent mellan årskullarna 1937 och 1957. Särskilt hög är andelen jobbonärer bland personer i årskull 1957 med höga arbetsinkomster innan de började ta ut sin pension. Det gäller män och kvinnor bland samtliga pensionärer och utrikesfödda manliga pensionärer där nästan tre fjärdedelar var jobbonärer. Motsvarande andel i samma inkomstgrupp för utrikesfödda kvinnliga pensionärer var lägre, 61 procent. Bland tidigare låginkomsttagare i årskull 1957 som blev jobbonärer efter pensioneringen uppgick till 23 procent i gruppen samtliga pensionärer och 17 procent av de utrikesfödda pensionärerna.

Diagram 10: Andel med arbetsinkomst i respektive årskull och grupp, procent.

Slutsatser och rekommendationer

Folksams granskning visar att skillnaderna i pensionsutfall mellan utrikesfödda och majoriteten av Sveriges pensionärer har ökat markant över tid. Medan födelseland hade marginell betydelse för pensionen i den äldsta årskullen (1937), har gapet vuxit kraftigt i den yngsta årskullen (1957). Detta gäller både allmän pension och tjänstepension, där utrikesfödda i genomsnitt har betydligt lägre nivåer.

Skillnaderna kan i huvudsak förklaras av att utrikesfödda har haft lägre genomsnittliga inkomster, ett allmänt pensionssystem som kräver längre intjänande- och bosättningsperiod där arbetets betydelse för pensionen ökat samt att många i gruppen saknar tjänstepension. I en analys från 2016 visade Pensionsmyndigheten att invandring förbättrar pensionssystemets finansiella stabilitet tack vare ökade avgiftsintäkter, men ökar samtidigt statens utgifter för bland annat garantipension, bostadstillägg och äldreomsorgsstöd.³ Denna utgiftsökning bekräftar vår granskning och våra tidigare rapporter visar också att pensionssystemet är finansiellt starkt med betydande överskott i AP-fonderna.

Om inget görs riskerar utvecklingen att leda till ytterligare ökad ekonomisk utsatthet bland kommande utrikesfödda pensionärer och ett växande pensionsgap i framtiden.

Nedan har Folksam listat ett antal förslag på områden som man bör undersöka vidare för att åtgärda pensionsgapet mellan inrikes- och utrikesfödda;

- Sysselsättningsgraden och arbetslösheten hos utrikesfödda.
- Etableringsperioden för nyanlända flyktingar.
- Utbildningsnivån hos de utrikesfödda och möjligheterna för välutbildade utrikesfödda personer att etablera sig inom sin profession.
- Anställningsvillkoren för utrikesfödda, bland annat vad gäller graden av tidsbegränsade anställningar, deltidsarbete och i vilken utsträckning de omfattas av kollektivavtalade tjänstepensioner eller motsvarande.

Utöver detta finns det ett antal åtgärder som man skulle kunna genomföra för att höja pensionsnivåerna för alla, oavsett födelseland.

1. Höjd pensionsavgift i det allmänna pensionssystemet

En höjning av nuvarande pensionsavgift på 17,21 till 18,5 procent, som även skulle gälla redan intjänade pensionsrätter, skulle höja den inkomstbaserade pensionen för alla, men proportionellt sätt mest för personer med inkomst under intjänandetaket i det allmänna pensionssystemet. En grupp som består av en högre andel kvinnor och utrikesfödda.

2. En pensionsgas som lyfter pensionerna

Regeringen och pensionsgruppens förslag om att montera en pensionsgas som fördelar överskottet i det allmänna pensionssystemet till pensionärer och pensionssparare är bra, men det behövs ytterligare åtgärder. Vid vilken nivå gasen aktiveras påverkar möjligheten att nå den uttalade ambitionen om en allmän pension på minst 60 procent av slutlönen. Dock är det viktigt att säkerställa att nivån för när gasen aktiveras inte äventyrar framtidens pensioner eller pensionssystemets långsiktiga finansiering.

3. Modernisera garantipensionen

Med nuvarande utformning av garantipensionen får pensionsavgiftshöjningen och pensionsgasen en marginell betydelse på pensionen för personer med låg inkomst. Arbetets betydelse för pensionen måste stärkas för alla inkomstgrupper. Därför bör garantipensionens nuvarande krav på bosättningsperiod kompletteras med ett inkomstkrav. Samt en ny samordningsregel gentemot den inkomstbaserade pensionen.⁴

4. Slopa avkastningsskatten helt eller delvis på tjänstepensioner.

Utän avkastningsskatt skulle en genomsnittslöntagare kunna få mellan 950 och 1 600 kronor mer i tjänstepension per månad beroende på den årliga värdeökningen under ett yrkesliv.⁵

³ Asylinvandringens ekonomiska effekt på pensionssystemet, rapport från Pensionsmyndigheten 2016.

⁴ Ytterligare detaljer om förslaget se Folksams rapport Svenskarnas allmänna pensioner faller som en sten: <https://mb.cision.com/Public/17679/3790658/a75a5663ffc7f6d8.pdf>

⁵ Ytterligare detaljer om förslaget se Folksam rapport Idéer för mer tjänstepension och ökad ekonomisk trygghet: <https://mb.cision.com/Public/17679/4074341/b4ab1864ee55e966.pdf>

5. Skattegynnade pensionsförsäringssparande för alla.

Idag begränsas det skattegynnade pensionsförsäringssparandet till personer som saknar intjänande till tjänstepension. Har man tjänstepension, men riskerar en låg framtida pension finns inget motsvarande skattegynnade pensionsförsäringssparande för personer med en månadslön under 56 000 kronor.⁶ Därmed är möjligheterna att spara i kapp en förväntad förlorad framtida pension mycket begränsade. Vi ser två förslag som skulle ge rättvisa villkor för ett sådant sparande. Antingen en modell med ett så kallat matchat sparande, som har utarbetats av Svensk Försäkring. Grundidén bygger på staten går in och matchar individens sparade med ett bidrag som motsvarar 20 procent av det individen sparar per år, dock högst upp till ett maxibidrag per år. Eller ett skattefritt privat pensionsförsäringssparande upp till ett kapitalvärde på förslagsvis mellan 10 och 20 prisbasbelopp. Oavsett modell bör uttagsreglerna för sparandet kopplas till det allmänna pensionssystemet. Härigenom garanteras att sparandet används till försörjning och inte för andra syften.

Sammantaget skulle de fyra första åtgärderna höja den sammanlagda pensionen för en genomsnittlig löntagare med drygt 3 300 kronor per månad, visar Folksam tidigare beräkningar.

⁶ Med en månadslön över denna nivå kan det vara fördelaktigt för personer med tjänstepension att höja premiebetalningen med en så kallad löneväxling.